

aan het verschil in opvatting van het winstprobleem door jurist en bedrijfs-econoom (de jurist voelt zich aangetrokken tot het statische, de accountant tot het bedrijfseconomische winstbegrip), maar uitsluitend op grond van den tekst van het wets-artikel.

De jurist ziet in het nominale bedrag van het geplaatste kapitaal de klem liggen op het vermogen van de N.V. Zich baseerend op dit beginsel en op de strekking onzer wet op de N.V. acht *prof. v. d. Heyden* iedere uitkeering in strijd met de wet, indien aan het kapitaal zoodanig is getornd, dat het vermogen der N.V. ligt beneden het bedrag van het geplaatste nominale kapitaal. Toch laat de tekst van art. 42e o.i. ruimte voor eene andere, bredere opvatting.

In de eerste plaats zouden wij er op willen wijzen, dat de wet zelf uitkeering aan aandeelhouders toelaat, ook indien het kapitaal door deze uitkeering wordt aangetast en wel door de bepaling van art. 41e K. Dit artikel immers opent de mogelijkheid onder bepaalde voorwaarden, ook indien er geen winst is, eene terugbetaling op aandeelen te doen. Wij zullen echter op dit punt niet dieper ingaan, daar wij onze belangstelling moeten concentreeren op den tekst van art. 42e K. Bij nauwkeurige lezing van dit artikel valt op, dat het handelt over *verlies blijkens eene vastgestelde winst- en verliesrekening*. Een dergelijk verlies behoort eerst uit eene reserve bestreden te zijn of ingehaald te worden door latere winsten, alvorens winst mag worden uitgekeerd. Dit artikel behoeft dus o.i. niet te slaan op *kapitaalverliezen* b.v. door revaluatie ontstaan, die op grond van hun karakter *niet* in de winst- en verliesrekening thuis hooren. Indien men dergelijke verliezen tot uitdrukking wil brengen, vormen zij fictieve actief-posten op de balans, die geleidelijk afgeschreven moeten worden, hetzij *vóór* de vaststelling der winst en dan komt deze afschrijving in de verlies- en winstrekening tot uitdrukking, hetzij *na* de vaststelling der winst n.l. bij de besteding van het winstsaldo. Wij geven aan den laatsten modus de voorkeur, omdat de winst- en verliesrekening o.i. het normale resultaat moet aanwijzen, zonder getangeerd te worden door factoren niet inhaerent aan de exploitatie.

Het wil ons dus voorkomen, dat ook onder *vigueur* der nieuwe wet aan een economisch gerechtvaardigde winstuitkeering *geen* wettelijk beletsel in den weg staat, in het geval eene revaluatie-rekening op de balans er op zou wijzen, dat het kapitaal niet meer als intact kan worden beschouwd. Wij erkennen, dat eene strengere opvatting van de strekking van art. 42e mogelijk is, maar wij meenen, dat de onze niet met de wet in strijd mag worden geacht. Het spreekt van zelf, dat in geval de lagere waarde der activa niet uit de balans blijkt, er formeel geen verlies is en eventuele winst dus ook onder *vigueur* van art. 42e K. zonder bezwaar uitgekeerd kan worden. Maar ook, indien een kapitaalverlies op de balans wordt uitgedrukt b.v. door het saldo eener revaluatier rekening, achten wij eene winstuitkeering verantwoord onder deze 2 voorwaarden:

- 1e. de uitkeering moet bedrijfseconomisch gerechtvaardigd zijn;
- 2e. zij mag geen belang van derden (crediteuren) schaden.

Wij hebben ons nog afgevraagd, staan er geen andere wegen open om aandeelhouders tegemoet te komen, indien men de meening is toegedaan, dat onze soepele opvatting van art. 42e niet door den juridischen beugel kan. Wij zouden willen wijzen op de volgende mogelijkheden.

Men kan het kapitaal eener N.V. anders dan door afstempling op de aandeelen ook reduceeren, door conversie b.v. door de gelegenheid open te stellen om b.v. iedere twee aandeelen te converteeren in een preferent aandeel, of iedere drie gewone aandeelen in twee preferente. Het ligt voor de hand, dat de animo voor een dergelijke conversie grotendeels zal afhangen van de rechten aan de preferente aandeelen toe te kennen. De conversie is meer aantrekkelijk, indien de nieuwe aandeelen cumulatief preferent worden voor 6 %, dan wanneer zij niet cumulatief slechts preferent zijn b.v. voor 4 %. In het eerste

geval zullen b.v. houders van 50 % van het aandeelenkapitaal van hun conversierecht gebruik maken, zoodat het totale kapitaal wordt teruggebracht op 75 %, en 25 % beschikbaar komt voor afschrijving van verliezen. In het tweede geval zullen misschien niet meer dan een vierde der aandeelen ter conversie worden geboden, zoodat het kapitaal slechts met 12½ % gereduceerd wordt.

Men verliese als aandeelhouders niet uit het oog, dat men bij eene conversie op basis van 2 op 1, niet alleen de helft van zijn kapitaal prijs geeft, maar bovendien de helft van zijn *aantal stemmen*, althans indien het stemrecht voor gewone en preferente aandeelen gelijk gesteld wordt. Hier staat tegenover het recht op een primair dividend over het gehalveerde kapitaal.

De mogelijkheid is niet geheel uitgesloten, dat bij doorvoering eener dergelijke kapitaalsreductie gepaard gaande met conversie, de fiscus een beroep zal doen op de toepassing van art. 46 2e lid der *Registratiewet*, omdat hij de uitgifte van pref. aand. zal beschouwen als eene *vergrooting* van het geplaatste kapitaal. Toch is van een vergrooting van het geplaatste kapitaal geen sprake, daar het kapitaal na een dergelijke reorganisatie kleiner is dan het oorspronkelijk geplaatste kapitaal. Indien men zich echter op een hyperfiscaal standpunt stelt, dan zou men voor de toepassing der registratiewet, de handeling: omzetting van 2 gewone aandeelen in één preferent, *niet* als één rechtshandeling kunnen aanmerken. Men zou het van fiscale zijde kunnen voorstellen, alsof de N.V. b.v. f 500.000 nieuwe preferente aandeelen heeft uitgegeven, welke zijn volgestort door inlevering van f 1.000.000 oude aandeelen. De uitgave van het nieuwe aandeelenkapitaal zou volgens deze constructie heffing van registratierecht tengevolge moeten hebben, terwijl de intrekking der oude aandeelen geen teruggave van dat recht meebrengt.

Er is een geval uit de jurisprudentie bekend, (P.W. 11363), waarbij men tot heffing van registratierecht is overgegaan bij wijziging der nominale waarde van de aandeelen. Een N.V. met een kapitaal van f 1.000.000 verdeeld in 1000 aand. van f 1000 wijzigde hare statuten zoodanig, dat 1000 aand. werden afgestempeld op f 150 en 3000 nieuwe aandeelen van f 150 werden uitgegeven. Het maatschappelijk kapitaal bedroeg na reorganisatie $3000 \times f 150 = f 600.000$, dus minder dan eerst. Niettemin werd over de 3000 nieuwe aandeelen registratierecht geheven. Dit geval is echter niet analoog aan het door ons gestelde, omdat in het geval van P.W. 11363, nieuw geld gefourneerd werd.

Resumeerende wil het ons voorkomen, dat geen registratierecht geheven zal kunnen worden, indien inderdaad geen nieuwe aandeelen worden uitgegeven, maar een deel der oude aandeelen gemetamorphoseerd wordt in pref. aandeelen, doordat zij van een onderteekende verklaring worden voorzien, waarin het preferentierecht wordt omschreven, of vastgelegd onder verwijzing naar de nieuwe statutaire winstverdeling.

(Wordt vervolgd).

J. J. M. H. NIJST

NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

Red.: Mr. Dr. E. TEKENBROEK

Loon der in het bedrijf werkzame echtgenoot en minderjarige kinderen en art. 10 wet inkomstenbelasting

Volgens art. 10 der wet op de inkomstenbelasting wordt de opbrengst eener bron van inkomen — zijnde in dit ons bezighoudend geval „onderneming en arbeid” (art. 4, 2e lid, 3°) — verminderd met de tot verwerving der opbrengst gemaakte kosten. Het behoeft nauwelijks vermelding en staat trots loonsver-

lagingen als een paal boven water, dat van die kosten de uitbetaalde loonen een integreerend deel uitmaken. Voor alle tijden geldt het Oud-Hollandsch gezegde: „De cost gaet vóór de baet”. Wordt nu een salaris van belastingplichtige's echtgenoot, met wie in geheele gemeenschap van goederen gehuwd, als arbeidsloon ten laste van de bedrijfswinst van zeker jaar gebracht, dan is blijkens uitspraak Raad van Beroep Breda dd. 22 Juli 1933, B. 5759 deze last voor bepaling van het inkomen van den man niet in aftrek te lijden. Immers de hier gestelde arbeidsovereenkomst met de echtgenoot is op grond van art. 1637 i B.W. nietig, omdat de uit zoodanige arbeidsovereenkomst voortvloeiende gezagsverhouding door den wetgever geacht wordt in strijd te zijn met den tusschen echtgenooten bestaanden huwelijksband. Men zou deze zaak ook uit een ander gezichtspunt dan het B.W. kunnen bezien maar uiteindelijk voor het inkomen van den man tot geen ander resultaat komen. Ik kan mij het gebezigde gezichtspunt verklaren, gezien dat Voorzitter van den R. v. B. was de op het gebied van arbeidsrecht zoo uiterst deskundige onlangs overleden *Mr. L. J. M. Nelissen*.

Min of meer anders ligt de zaak indien belastingplichtige loon uitbetaalt aan den in zijn bedrijf werkzamen *minderjarigen* zoon. Het salaris door de in gemeenschap van goederen gehuwde vrouw genoten in het door haar echtgenoot uitgeoefend bedrijf, behoort niet tot de bedrijfskosten doch maakt deel uit voor den echtgenoot van de bedrijfsopbrengst. Maar het loon van den in het bedrijf zijns vaders werkzamen minderjarigen zoon behoort wel degelijk tot de in genoemd art. 10 bedoelde bedrijfskosten en komt daardoor ongetwijfeld in mindering bij de vaststelling van de bedrijfswinst. Het wordt echter krachtens het wettelijk vruchtgenot (art. 366 B.W.) rechtens genoten door den vader en zoolang op 1 Mei van het belastingjaar de zoon niet meerderjarig is behoort het dus onder het belastbaar inkomen van den vader (Verg. o.a. H.B. 27 Maart 1929, B. 4486 en 21 Maart 1927, B. 4174). Wordt de zoon in den loop van het laatstverloopen kalenderjaar meerderjarig, dan heeft de dienstbetrekking bij den vader op 1 Mei van het daaropvolgende belastingjaar nog geen vol jaar als bron van inkomen voor den zoon bestaan. De opbrengst voor den zoon moet daardoor dan op den voet van art. 14 wet inkomstenbelasting begroot worden (H.B. 18 Nov. 1931, B. 5089).

Het kwam gewenscht voor op deze wetstoepassing en de daaraan ten grondslag liggende rechtspraak nog even in het bijzonder de aandacht te vestigen. Ons leerde de ervaring dit als geenszins overbodig inzien.

B. VAN DEN BERG

EXAMEN VOOR ACCOUNTANT DER DIRECTE BELASTINGEN

DONDERDAG, 3 OCTOBER 1935,

9—12 uur.

Een firma te Amsterdam, bestaande uit drie beheerende vennoten en een commanditaire vennoot, drijft een zaak tot export van stukgoederen naar Indië. Teneinde maandelijks de noodige gegevens te verkrijgen ter beoordeeling van den gang van zaken wendt de firma zich tot U om advies, waarbij te kennen wordt gegeven, dat de administratie zooveel mogelijk op het hoofdkantoor te Amsterdam moet worden gecentraliseerd.

Gevraagd wordt hoe U de administratie zult inrichten en welke gegevens U maandelijks zult doen verzamelen, wanneer U de volgende bijzonderheden bekend zijn.

De leiding van het hoofdkantoor is in handen van een der beheerende vennoten. Het kantoor bestaat uit een order-afdeeling, een facturerafdeeling en een afdeeling boekhouding. Verder is nog eenig personeel aanwezig voor minder belangrijke werkzaamheden.

De te Batavia en Soerabaia gevestigde agentschappen worden elk door een der beide andere beheerende vennoten geleid. Van deze agentschappen uit worden reizen ondernomen voor het opnemen van orders. Overigens is daar eenig administratief personeel werkzaam.

De agentschappen hebben de beschikking over de noodige opslagruimte.

Iedere te Amsterdam van de agentschappen ontvangen order wordt aan daarvoor in aanmerking komende fabrikanten in Europa doorgegeven. De leveringen geschieden door dezen uitsluitend c.i.f. verschepingshaven. Het aantal fabrikanten, dat in vreemd geld factureert, is zeer aanzienlijk.

De bestelde goederen worden bij uitvoering der orders door de fabrikanten aan expediteurs te Amsterdam en Rotterdam gezonden ter rechtstreeksche doorzending naar Indië. Afwijking komt voor indien een andere verschepingshaven gunstiger is gelegen. De verzending der goederen heeft plaats onder z.g. „kistenmerk”, aangevende het nummer van de ingekomen order, de firmaletters en de plaatsnaam van de haven van bestemming in Indië.

Na ontvangst der scheepsdocumenten met de bijbehorende vrachtnota's worden de verkoopfacturen te Amsterdam uitgeschreven en doorgezonden naar de agentschappen ter uitreiking aan de koopers. Door de koopers wordt gekocht zowel „af verschepingshaven” als „franco toko”. Door het kantoor te Amsterdam worden zonder uitzondering de vracht naar Indië en de assurantiecosten voldaan. Een assurantiecontract is afgesloten, waarbij alle verzendingen tegen een bepaalde premie zijn verzekerd. De invoerrechten voor „franco toko” zendingen worden of door de agentschappen of door dezen met de koopers verrekend. De invoerrechten voor verzendingen „af verschepingshaven” worden door de koopers voldaan of door de agentschappen voorgeschoten en nader verrekend.

De naar aanleiding van de uitgezonden facturen uitgeschreven wissels, welke steeds 3/mnd na factuurdatum vervallen, worden aan een bankinstelling te Amsterdam ter incasso gezonden. Door deze bankinstelling worden ronde bedragen voorgeschoten tot circa 60 % van het factuurbedrag.

Naast den geschetsten gang van zaken komt het ook nu en dan voor, dat aan de agentschappen goederen ten verkoop worden gezonden. Bovendien zijn de agentschappen onder bepaalde omstandigheden verplicht goederen terug te houden o.a. wanneer een koper inmiddels in financiële moeilijkheden is geraakt. Deze goederen moeten dan op andere wijze van de hand worden gedaan, waarbij het dikwijls voorkomt, dat deze partijen bij gedeelten moeten worden verkocht.

DONDERDAG, 3 OCTOBER 1935,

13.30—17.30 uur.

De N.V. Filmverhuur-maatschappij IJ. te Z. draagt U de inrichting van hare administratie op.

Met betrekking tot dit bedrijf gelden de volgende bijzonderheden.

De N.V. betreft hare films uit het buitenland en wel op twee manieren.

In de eerste plaats koopt zij films van diverse filmproducenten (z.g. eigen films). Voor dit *Vertooningsrecht* in Holland wordt eene royalty in eens — z.g. Exploitation Royalty — betaald.

In de tweede plaats heeft zij een contract afgesloten met één bepaalde maatschappij van wie zij per jaar minstens 12 z.g. contractfilms moet betrekken, eveneens ter vertooning uitsluitend in Holland.

Hiervoor moet aan deze maatschappij worden afgestaan $\frac{1}{3}$ deel van de winst op elke film afzonderlijk, met een minimum van \$ 500 per film, afgezien van het aantal bestelde of later bij te bestellen filmcopieën. Dit minimum wordt vooruit a fonds perdu betaald. Verliezen op films mogen voor deze regeling niet met winsten op andere films gecompenseerd worden. Als winst wordt hier beschouwd het verschil tusschen de huuroopbrengst en de directe kosten, deze laatste met uitzondering van de hierna te noemen posten sub a 3 en sub c 5, 6 en 7.

Voor alle films, dus ook voor die, waarvoor Exploitation-royalty betaald is, gelden overigens onderstaande directe kosten:

a. *Te betalen aan filmproducenten.*

1. Eenige speciale royalties, in verband met het reproductie-systeem auteursrechten enz.
2. De aanmaakkosten der bestelde film-copieën (aan te nemen op hoogstens vier, incl. de premiere-copieën).
3. Reclame-materiaal, zoals foto's e.d.

b. *Te betalen bij ontvangst.*

1. Invoerrechten.

2. Vrachten.

c. *Kosten in Holland.*

1. Het vertalen der buitenlandsche teksten in Hollandsche.
2. Het afdrukken van de Hollandsche teksten op de filmcopieën (Titelen).
3. Het samenstellen van een klein excerpt, dat bij wijze van reclame wordt afgedraaid in de week vóór de vertooning (Trekfitel).
4. Keuringskosten (voor deze geldt een bepaald tarief).
5. Reclamekosten, zoals advertenties en aanplakbiljetten.
6. Vervoerkosten in Holland.
7. Assurantie-premie voor brand- en bedrijfsschade-verzekering.